

FRITIDSLÄRARENS ARBETSUPPGIFTER UNDER SKOLTID

Grundnivå
Pedagogiskt arbete

August Eliasson
Maya Svarén

2022-LÄRFHEM-A06

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem

Svensk titel: Fritidslärarens arbetsuppgifter under skoltid

Engelsk titel: The assignments of teachers in leisure-time center during school hours

Utgivningsår: 2022

Författare: August Eliasson & Maya Svarén

Handledare: Mikael Jensen

Examinator: Marie Fahlén

Nyckelord: fritidslärare, kompetens, profession, meningsfullhet, arbetsuppgifter

Sammanfattning

Denna studie berör svar från fem fritidslärare angående deras arbetsuppgifter under skoltid. Dessutom svar från fyra rektorer på hur de ser på fritidslärarens roll och hur kompetens tas tillvara på under skoltid. Tidigare forskning som är med i denna studie, förklarar fritidshemmets utveckling genom historien samt hur utbildningen har förändrat kopplat till skolans utveckling. Fritidslärarens uppdrag under skoltid som kopplas till yrkeskompetens har varit och är fortfarande otydlig enligt tidigare forskning. Detta har bidragit till utformandet av syfte och frågeställningarna för denna studie.

Syftet med denna studie är att tydliggöra vad en fritidslärare har för arbetsuppgifter under skoltid och om fritidslärare anser att det är meningsfulla uppgifter samt om rektorn tar vara på deras pedagogiska kompetens. Därtill skillnader och likheter i uppfattningen mellan fritidslärare och rektorer angående vilka arbetsuppgifter en fritidslärare ska ha under skoltiden.

För att nå detta har ett empiriskt material samlats in via semistrukturerade intervjuer med fritidslärare och rektorer både på plats och digitalt. Sedan har datamaterialet analyserats, kategoriserats och diskuterats utifrån syftets frågeställningar i relation till tidigare forskning.

Resultatet tydliggör många av de vanligaste arbetsuppgifterna som fritidslärare har under skoltid, och hur dessa oftast bestäms i samråd med rektor. Studien visar även att fritidslärare anser att deras arbetsuppgifter under skoltid är meningsfulla, men, att de inte anser att arbetsuppgifterna utnyttjar deras kompetens fullt ut. Resultatet visar också på att många fritidslärare och en del rektorer anser att styrdokumentet från Skolverket som berör fritidshemmet är otydliga i vad en fritidslärare ska göra under skoltid. Fördelar och nackdelar med otydligheten från styrdokumentet tas också upp. Slutligen tar studien upp att fritidsläraryrket har en lång väg att vandra för att kunna erhålla statusen som en profession.

Vi vill rikta ett stort tack till de informanter som deltog i vår studie. Vidare vill vi även tacka vår handledare Mikael Jensen som har varit ett stöd för oss under arbetets gång. Till sist vill vi tacka varandra för ett bra samarbete.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
SYFTE	2
Frågeställningar.....	2
BAKGRUND	3
Teoretiska begrepp	3
Fritidshemmet ur ett historiskt perspektiv	4
Läroplanen Lpo94 och Lgr11	5
Fritidsläraryrkeutbildningens historiska utveckling.....	5
Fritidslärares kompetenser	6
Tidigare forskning	7
TEORETISK RAM	10
Tre typer av professioner	10
Brantes aspekter av en profession	10
METOD	12
Hermeneutiken.....	12
Förståelsehorisont och den hermeneutiska cirkeln.....	12
Kvalitativ metod och semistrukturerade intervjuer	12
Urval.....	13
Genomförande	15
Etik	15
Reliabilitet och Validitet.....	16
Analys och bearbetning av material.....	17
Analysmetod.....	17
RESULTAT	18
Fritidslärares arbetsuppgifter under skoltid	18
Kompetensutnyttjande	20

Rektorers syn.....	21
Styrdokumenten	22
Resultatsammanfattning	24
DISKUSSION.....	25
Resultatdiskussion	25
Metoddiskussion	28
Didaktiska konsekvenser	28
Framtida forskning	29
REFERENSER.....
BILAGA 1.....
BILAGA 2.....
BILAGA 3.....

INLEDNING

I styrdokumentet från Skolverket (2019) finns tydliga riktlinjer för hur fritidslärare ska arbeta i fritidshemmet. Däremot så står det ingenting om vad fritidslärare ska göra under skoltid. Grundlärarutbildningen med inriktning mot arbete i fritidshem i Borås har tydligt visat fritidslärares arbetsuppgifter i fritidshemmet, men har förmedlat en diffus bild i vad en fritidslärare har för arbetsuppgifter under skoltid. Även våra handledare under VFU-perioderna (verksamhetsförlagd utbildning) har haft delade åsikter om vad en fritidslärare bör göra, och gör, under skoltid. Sedan 2011 har grundlärarutbildningen med inriktning mot fritidshem innehållit ett tillvalsämne som under en termin förser en fritidslärare med kompetens till att undervisa i ett praktiskt eller estetiskt ämne. I vårt fall fick vi välja mellan två estetiska ämnen, bild och musik. Men vad händer om verksamheten du arbetar på redan har en bild-, idrott- eller musiklärare? I det fallet går det såklart inte att utnyttja den kompetens som fritidslärare har i ett praktiskt eller estetiskt ämne och ett potentiellt uppdrag för fritidslärare under skoltid försvinner. I kommentarmaterialet till läroplanens fjärde del, alltså den del som berör fritidshemmet står det: ”För att stödja elevernas utveckling och lärande är det viktigt att det finns ett tydligt syfte och en progression med de olika aktiviteterna eleverna får möta i undervisningen”(Skolverket, 2016, s.7). Vi anser att det är svårt för fritidslärare att kunna erbjuda eleverna detta då vi är av uppfattningen att många fritidslärare arbetar som resurs under skoltid. Planeringstiden som är behövlig för att skapa en verksamhet som är i den kvaliteten läroplanen beskriver försvinner för fritidslärare.

Det vi har märkt, både under tidigare arbetserfarenheter och nu under våra VFU-perioder, är att fritidslärares arbetsuppgifter under skoltid ofta blir en resurslärare som agerar efter en klasslärares behov. Det är en av anledningarna till varför vi har valt att i denna studie lyfta fram fritidslärares erfarenheter och tankar om deras arbetsuppgifter under skoltid. Tyvärr är forskningen på vårt valda ämne begränsad även om vi har hittat ett antal studier (Hansen, 1999 och Perselli & Hörnell, 2019)

Idén till att skriva om fritidslärares arbetsuppgifter under skoltid är en idé som har växt fram genom åren som vi har tillbringat i utbildningen. Både föreläsare och lärare har haft svårt att sätta ord på och konkretisera vad en fritidslärare ska ha för arbetsuppgifter under skoltid. Även de fritidslärare som vi har stött på under våra VFU-perioder har haft problem med detta, och många av dem har haft andra arbetsuppgifter än deras kollegor. Någon har varit personlig resurs till en elev, en annan har haft musik och en tredje har varit resurs i helklass, och så vidare. Det verkar helt enkelt inte finnas någon specifik mall för vad fritidslärare ska göra under skoltiden. Vi tror att många fritidslärare anser att deras kompetens inte utnyttjas fullt ut under skoltiden. Det är av denna anledning som vi blev intresserade av, och valde att skriva om, fritidslärares arbetsuppgifter under skoltid och har därför i vår studie även valt att intervjua rektorer för att få en större förståelse för hur de resonerar kring fritidslärares arbetsuppgifter under skoltid. Förskollärare som arbetar till viss del i ett fritidshem och klasslärare har säkert intressanta infallsvinklar, men vi har valt bort dessa i vår studie p.g.a. tidsramen.

SYFTE

Syftet med denna studie är att tydliggöra vad en fritidslärare har för arbetsuppgifter under skoltid och om fritidslärare anser att det är meningsfulla uppgifter samt om rektorn tar tillvara på deras pedagogiska kompetens. Därtill undersöktes även de skillnader och likheter som framträder mellan fritidslärare och rektorer i synen på vilka arbetsuppgifter en fritidslärare ska ha under skoltiden. Vi anser att det finns en oklarhet i hur man bäst tar tillvara på den kompetens som fritidslärare besitter, därför har vi valt att intervjua både fritidslärare samt rektorer för att skapa en bättre helhetsbild. Ett annat syfte som studien har är att undersöka fritidsläraryrket i relation till professionsteori.

Frågeställningar

- Hur ser fritidslärare på sina arbetsuppgifter under skoltid?
- Hur ser rektorer på fritidslärares arbetsuppgifter under skoltid?

BAKGRUND

I detta kapitel beskriver vi tre begrepp som är centrala för vår studie. Vi beskriver också fritidshemmet ur ett historiskt perspektiv. Vi skriver även om de två senaste läroplanerna Lop94 och Lgr11. Detta då informanterna som deltar i vår studie arbetar utifrån läroplanen Lgr11 men också kan ha arbetat utifrån Lpo94. Vidare redogör vi för kompetenser som kan tillskrivas fritidslärare och avslutningsvis beskrivs tidigare forskning som i någon mån behandlar samma ämne som vår studie.

Teoretiska begrepp

I det här kapitlet kommer vi presentera och redogöra för tre teoretiska begrepp som kommer att vara centrala i vår studie. De tre begreppen är *Profession*, *meningsfullhet* och *kompetens*.

Profession - Professioner baserar sina yrken på en vetenskaplig grund och tillhör medelklassen (Brante, 2009). Professioner baserar sin status i samhället och sin inkomst på att de använder en vetenskaplig kunskap i sin yrkesutövning. Det går att säga att en definition av begreppet profession är att en profession är akademiskt förankrad och att den erhåller en hög status. Brante ger även ett antal aspekter av en profession, som han menar hjälper oss att utkristallisera och konkretisera professionsbegreppet. Bland annat anser Brante att professioner är *autonoma*, alltså självständiga. Det handlar om i vilken grad du är självständig som yrkesutövare och i vilken grad någon ovanför dig i den hierarkiska organisationen styr dig. Det autonoma handlar också om i vilken grad du kan stänga ute andra yrkesutövare från ditt yrke. Vi kommer att använda oss av och förklara begreppet profession mer ingående i vår teoretiska ram. Där kommer vi även skriva om professionsteorin och nämna fler av Brantes aspekter av en teori, och hur de kommer att användas i studien.

Meningsfullhet - Meningsfullhet är något som omnämns ofta inom hermeneutiken. Brinkkjaer och Höyen (2020, s.80) skriver: "Hermeneutiken intresserar sig emellertid inte bara för ting, utan för allt som är frambringat med en mening, det vill säga är *meningsfullt*".

Meningsfullhet är också ett begrepp som ofta återkommer i texter om fritidshem. I Lgr11 (Skolverket, 2019) står det: "Undervisningen i fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda eleverna en meningsfull fritid...". Även Bergkvist och Bergkvist och Fuhrman (2011) skriver om ett meningsfullt fritidshem och vad det innebär. De skriver: "Ett meningsfullt fritidshem är ett fritidshem där alla barn blir stimulerade till utveckling och lärande, och där innehållet är varierat och genomtänkt" (Bergkvist & Fuhrman, s.16). Det är tydligt att fritidslärare är utbildade till att erbjuda elever meningsfulla aktiviteter och således även en meningsfull fritid. Men hur kommer de kompetenserna och egenskaperna hos fritidslärare till användning under skoldagen, och känner fritidslärarna att de utför meningsfulla uppdrag under skoltiden?

Vi kommer att använda oss av meningsfullhets-begreppet genom att se det som en synonym till ordet *betydelsefullt*, att det som utförs bär ett syfte. Det kan vara något som är viktigt, eller meningsfullt, för eleverna, fritidslärarna eller rektorerna.

Kompetens - begreppet kompetens kopplat till arbetslivet kan ses som: ”en uppsättning uppgifter eller problem, som en individ (eller grupp av individer) avser att lösa i syfte att uppnå vissa resultat” (Ellström, 1992, s. 20). Dessa uppgifter eller problem som ska lösas kan komma från dig själv personligen, eller från någon annan, till exempel från en rektor. Ellström (1992) föreslår en allmän definition av begreppet kompetens. Han menar att kompetens är: ”en individs potentiella handlingsförmåga i relation till en viss uppgift, situation eller kontext” (Ellström, 1992, s.21), alltså hur framgångsrikt en individ kan utföra ett arbete. I Hansens avhandling från 1999 beskriver lärare att fritidspedagogers kompetens främst visar sig i två specifika områden. De två områdena är ”deras kunskaper och färdigheter på det praktisk- estetiska området och att fritidspedagogerna liksom lärarna själva har kunskaper om barn och barns utveckling” (Hansen, s.195). En annan kompetens som lyfts fram av lärare är förmågan att kunna organisera och genomföra praktiska aktiviteter, något som lärarna själva anser sig inte vara lika bra på (Hansen). Även kompetenser inom konflikthantering lyfts fram som en särskild kompetens som kan tillskrivas fritidspedagoger.

Vi har valt att se begreppet kompetens som egenskaper som du har som hjälper dig att lösa situationer, problem och uppdrag som kan uppstå i ditt yrke. Den kompetens som fritidslärare besitter har sin grund på ett teoretiskt plan och några typiska kompetenser för fritidslärare kommer att nämnas i ett senare stycke.

Fritidshemmet ur ett historiskt perspektiv

Fritidshemmet har en relativt kort historia och uppkom i slutet av 1800-talet då det rådde stor fattigdom i landet (Ahlgren, 2017). Under denna tid kallades fritidshem för arbetsstugor. Dessa arbetsstugor fanns till för att barn skulle fortsätta gå i skolan istället för att börja tiggas på gatan för att få ihop pengar till familjen. De som arbetade i arbetsstugorna var kvinnor och hantverkare. I dessa stugor fick barn bl.a. lära sig att tillverka korgar, tofflor och borstar samt laga kläder och skor. Senare in på 1930-talet skapades det ett uppror om barnarbete och arbetsstugorna utvecklades till eftermiddagshem istället (Ahlgren, 2017). Barn skulle nu också få möjlighet till fri lek och utevistelser. Det var inte förrän på 1960-talet som begreppet fritidshem började användas. Fritidshemmets syfte var att skapa en positiv syn för skolarbete och att förhindra skolk. Miljön skulle delvis vara lik hemmet och ge barn möjlighet till avkoppling, läxhjälp, utomhusvistelser, sportaktiviteter och fritt skapande. Det var även under 1960-talet som fritidshem började att ta hand om barnen på morgnar och lov (Falkner & Ludvigsson, 2012). Begreppet fritidspedagog började användas under 1966 i med att en utbildning för fritidspedagoger skapades. Från läroplanen Lgr69 för grundskolan fick skolan i uppgift att organisera fritidsverksamheten både under och i anslutning till skoldagen. I med detta ökades samarbetet mellan skola och fritidshem (Ahlgren, 2017).

År 1991 skapades ytterligare en sammanslagning mellan fritidshem och skolan via budgetpropositionen, där regeringen beslöt att både lokaler och personal skulle integreras för att spara in pengar i kommuner. Detta ledde till att fritidshemmet flyttade in i skolans lokaler samt att arbetslag tillkom. En del av syftet var att lärare och fritidspedagoger nu skulle arbeta ihop för att komplettera varandras yrkesroller (Ahlgren, 2017). Det var efter denna integrering som fritidshemmet för första gången kom att innefattas i läroplanen, Lpo94 (Orwehag, 2015). Detta

vidareutvecklades till att fritidshem fick ett eget kapitel i läroplanen Lgr11 samt skrevs fram i skollagen (Ahlgren, 2017).

Läroplanen Lpo94 och Lgr11

Begreppet fritidshem nämns ytterst få gånger i Lpo94 och det står få ord om exakt vad fritidshemmets uppdrag är. I läroplanen nämns det att: ”Skolan skall främja elevernas harmoniska utveckling. Detta skall åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer.” och att: ”Ett ömsesidigt möte mellan de pedagogiska synsätten i förskoleklass, skola och fritidshem kan berika elevernas utveckling och lärande” (Skolverket, 1994 s.6). Fritidshem nämns i samband med samverkan och mötet mellan olika lärare i syfte att utveckla skolans undervisnings så att det berikar elevers utveckling. I denna läroplan har fritidshem fortfarande ingen egen text som beskriver mer ingående vilka områden eller moment som ska finnas i fritidsverksamheten. Ahlgren (2017) nämner forskare som gjorde studier om fritidspedagogens yrkesroll under 1990-talet efter att Lpo94 släpptes. I dessa studier nämns det bl.a. att en fritidspedagogs uppdrag är att ge elever stöd, omsorg och stimulans. Det nämndes också att en fritidspedagog ska värna om barns behov av rörelse, lek och skapande arbete samt elevers sociala utveckling. Något som sedan även kom att nämnas i nuvarande läroplan, Lgr11, där fritidshem också har fått ett eget kapitel.

Den nuvarande läroplanen, Lgr11, är en betydligt mer utvecklad läroplan än föregående Lpo94. I Lgr11 har fritidshem fått ett eget kapitel där underrubriker som syfte och centralt innehåll finns med. I det centrala innehållet har också kunskapsområden tillkommit som är indelat i ”Språk och kommunikation”, ”Skapande och estetiska uttrycksformer”, ”Natur och samhälle” samt ”Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse” (Skolverket, 2016). I Lgr11 finns det en mer ingående förklaring för vad fritidshemmets uppdrag är, men även denna gång nämns det inget om uppdrag under skoltid. Det som beskrivs i läroplanen angående fritidslärares uppdrag under skoltid är att undervisningens ska utgå från den demokratiska grund som skolan grundar sig på. Detta innebär bl.a. är skollagen samt att undervisningen ska utgå från medmänsklighet, saklighet, allsidighet och likvärdig utbildning. Men detta gäller alla som samverkar inom skolan och inte inriktat bara till fritidslärares arbetsuppgifter. Andra lärare har oftast kunskapskrav att förhålla sig till. Kunskapskraven blir som en lathund för de arbetsuppgifter en lärare har under skoltid. En lathund som fritidslärare inte har tillgång till. Därför saknas det tydligheter även i läroplanen över vad en fritidslärare ska göra under skoltid.

Fritidsläroplanens historiska utveckling

Som tidigare nämnts var det under 1960-talet som den första utbildning för fritidspedagoger tillkom. Utbildning var tvåårig och skulle ske i kommunala och landstingskommunala yrkesskolor (Rudvall, 2001). Sedan i början av 1970-talet i samband med beslut om en integrerad gymnasieskola blev fritidspedagogutbildningen en specialkurs inom den nya gymnasieskolan. Fokus skulle nu ligga på hur man kan ta hand om yngre skolbarn, men utbildningen i sig var i största del en kopia av dåvarande förskollärautbildning. Det fanns också en kortare vuxenutbildning som var 50 veckor lång. Denna var för individer med minst treårig praktik i fritidshem, klubbverksamhet eller annan liknande barn- och ungdomsverksamhet. Denna utbildning förekom inom arbetsmarknadsutbildning eller anordnades vid några

förskoleseminarier och lärarhögskolor (Rudvall, 2001).

1997 blev utbildning för fritidspedagoger en högskoleutbildning. Detta i samband med att utbildningen kom att räknas till läraryrket. Utbildningen kunde utföras på tre olika sätt. För personer som inte hade någon förpraktik och allmän högskolebehörighet var utbildningen på 100 poäng och var 2,5 år lång. För de som hade förpraktik inom fritidshem var utbildningen två år på 80 poäng. Sist anordnades en utbildning på 50 poäng för de personer som hade speciella förkunskaper (Rudvall, 2001). Utbildningen förlängdes sedan 1993 till en treårig utbildning. För att få gå utbildningen krävdes det nu en grundläggande behörighet för högskolestudier och särskild behörighet i svenska, samhällskunskap och naturkunskap (Rudvall, 2001).

En stor reformering av hela lärarutbildningen som beslutades 2001, gjorde så att alla åtta tidigare grundexamina slogs ihop till en gemensam beteckning, lärare. Detta gjorde så att utbildningen med inriktning mot arbete i fritidshem utökades till tre och ett halvt år. Beteckningen fritidspedagog försvann. Benämningen i framtiden skulle vara lärare med inriktning mot arbete i fritidshem (Johansson, 2011).

År 2007 överlämnade regeringen direktiv om en ny lärarutbildning (Rohlin, 2013). Propositionen (2009:109) redovisade angående den nya lärarutbildning förslag om att: ”30 högskolepoäng i utbildningen bör omfatta ett eller flera praktiska och estetiska ämnen så att de blivande lärarna även kan få förutsättningar att undervisa i dessa ämnen i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3” (s.22). Utbildningen idag för fritidslärare heter *Grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem* och startade år 2011 och är resultat av propositionen (2009:109). Det var också i med detta som benämningen *fritidspedagog* byttes ut till *fritidslärare*.

Fritidslärarens kompetenser

Hansens avhandling *Yrkeskulturer i möte Läraren, fritidspedagogen och samverkan* från 1999 må ha ett par år på nacken men de typiska *kompetenserna* som fritidslärare besitter, och som klasslärarna pekar ut, är lika relevanta nu som då. Bland annat menar lärarna som intervjuats att det finns två ”huvudområden” som fritidspedagoger har spetskompetens inom. Det första är kunskaper och färdigheter inom det praktiska- och estetiska området. Det andra som lyfts fram är kunskaper om barn och deras utveckling (Hansen, 1999). En annan kompetens som nämns, och som det har talats mycket om under vår utbildning, är konflikthantering. Även Hjalmarsson (2010) skriver att fritidspedagogerna i hennes enkätstudie lyfte konflikthantering som en kompetens som fritidspedagoger besitter. I Hjalmarssons enkätstudie svarade samtliga att de instämmer delvis eller helt i påståendet om att de har en god förmåga att kunna ändra planering efter oförutsedda händelser. Detta visar på en stark tilltro hos fritidspedagogerna att de besitter en stor flexibilitet i sitt sätt att arbeta.

Tidigare forskning

Inom tidigare forskning nämns bl.a. kompletteringsuppdraget. Något som även nämns i läroplanen under kapitel 2.5 som redovisar alla lärares uppdrag:

”Förskoleklassen, fritidshemmet och skolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med varandra [...] Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande.” (Skolverket, 2019)

I tidigare forskning redovisas det en viss uppfattning hos fritidspedagoger att det är deras uppdrag att se till så kompletteringsuppdraget genomförs. Detta genom att exempelvis vara resurs i klassrum (Perselli och Hörnell, 2019). Fritidspedagogerna i Perselli och Hörnell studie anser att rektorerna och lärarna saknar ett intresse för vad deras pedagogiska verksamhet kan bidra med i undervisningen.

I Anderssons (2020) studie var syftet att förstå fritidspedagogers upplevda arbetssituation och yrkesutveckling. För att samla in material till studien valde författaren att använda sig av kvalitativa intervjuer som var semistrukturerade. Författaren intervjuade tjugotre fritidspedagoger där fjorton av dessa var kvinnor och nio var män. Dessa tjugotre fritidspedagoger var fördelade på fyra skolor, två inom respektive stad.

Fritidspedagogerna i studien kände att de inte riktigt hann med det personliga mötet mellan pedagog och elev, på grund av de allt för stora barngrupperna. De menade istället att det mötet skedde under den obligatoriska skoldagen. Flera fritidspedagoger ansåg att de kunde genomföra övningar i syfte att utveckla barnens identitets och sociala kompetensutveckling bättre i skolan, i dess mer organiserade och strukturella miljö. Studien visar även på att majoriteten av fritidspedagogerna anser att deras arbetsinsatser under skoltid har mer tyngd än deras arbetsinsatser under fritidshemmets tidsram. Fritidspedagogerna menar helt enkelt att sitt arbete som de utför i skolan är viktigare än det som de utför i fritidshemmet.

I en artikel av Perselli och Hörnell (2019) presenteras en analys och beskrivning om fritidspedagogers förståelse i hur fritidshemsverksamheten kompletterar skolan. Det är en kvalitativ studie som baserades på ett skriftligt kommentarssvar från en fråga i en nationell webbenkät som skickades ut år 2013 till fritidspedagoger. Enkäten skickades ut till 11 109 personer och av dem svarade drygt 4036, vilket motsvarar 36% av samtliga tillfrågade. Deltagarna representerar fritidshem i 289 av Sveriges 290 kommuner. Deltagandet av enkäten var frivillig.

I resultatet beskrivs fritidspedagogers olika syn och förståelser för det kompletteringsuppdrag som finns i fritidshemmet. Bland annat beskrivs fritidspedagogers förståelse om att samverka och att arbeta i klass. När det finns ett dagligt samarbete mellan lärare och fritidspedagoger där båda yrkesrollerna arbetar ihop i exempelvis ett arbetslag finns det en samverkan. Fritidspedagogerna i studien anser att rektorerna och lärarna saknar ett intresse för vad deras pedagogiska verksamhet kan bidra med i undervisningen. Fritidspedagogerna upplevde att lärare lägger mer fokus på sin egen undervisning och därav har mindre förståelse för

fritidshemmet uppdrag. Rollen som resurs i klass eller som ansvarig för rastaktiviteter var något som skapade delade åsikter hos fritidspedagogerna som ingick i studien. Vissa fritidspedagoger tyckte det var ett bra sätt att få fram samverkan medan andra svarade att deras arbeten kopplat till fritidshem försvinner. I sin diskussion tar Perselli och Hörnell (2019) upp att desto mer samverkan, desto mer kan fritidshemmet komplettera skolan och därför kan variation i hur uppdraget gällande kompletteringsuppdraget genomförs. Författarna beskriver att svaren ger en uppfattning att det är fritidspedagogernas uppdrag av att vara i klass som resulterar till att kompletteringsuppdraget utförs. Författarna argumenterar därför att det finns en risk att fritidshemmet pedagogiska verksamhet under eftermiddagen frikopplas från uppdraget i och med att fritidspedagoger blir tilldelade arbetsuppgifter och inte ges handlingsutrymme att själva planera fritidshemmets verksamhet. Detta visas också i det svar från fritidspedagogerna där det uttrycks frustration över tidsbrist, förändrade krav och kraven på att arbeta som resurs i klassrummet.

Syftet med Närvänen & Elvstrands (2014) studie var att lärare på fritidshem: ”skulle initiera, genomföra och utvärdera utvecklingsarbete på det egna fritidshemmet” (Närvänen & Elvstrand, s.9). Studien bygger på ett aktionsforskningsprojekt. Urvalet för studien var tre svenska skolor och åtta fritidshemsavdelningar. Studien ägde rum i en svensk mellanstor stad. Materialet som samlats in består av nio inspelade reflektionsmöten. Det var totalt tolv pedagoger som medverkade på dessa reflektionsmöten. Resultatet i studien visar på att kultur- och identitetsskapande har blivit viktigt i fritidshem. Detta är något som kan ses som en följd av de olika reformer som ägt rum de senaste decennierna, menar Närvänen och Elvstrand. I resultatet framkommer det också att det har skapats en osäkerhet i rollen som lärare i fritidshem. Lärarna som deltog i studien menade att yrkesrollen och det pedagogiska uppdraget i fritidshem måste tydliggöras för att kunna uppfylla de mål som finns i läroplanen. Lärarna uttryckte också att yrkesrollen måste tydliggöras så att lärarnas fritidspedagogiska kompetens kan tas tillvara på, inte bara i fritidshemmet, utan även i skolan.

En frivillig nationell undersökning skickades ut 2005 till lärare verksamma i förskola, förskoleklass och grundskolan mellan åk 1-9. Detta inkluderade också fritidspedagoger. Ett urval drogs i landet som omfattade 3000 lärare med hjälp av statistiska metoder från register över pedagogisk personal vid Statistiska centralbyrån (SCB). Från detta urval var totalsumman 1716 personer som svarade.

I den här artikeln av Hjalmarson (2010) klarläggs svaren från de 60 fritidspedagoger som deltog i enkätundersökningen. I artikeln redovisas fritidspedagogernas uppskattning av sitt yrkeskunnande i förhållande till en rad aspekter i arbetet. Svaren redovisas genom en femgradig skala som spänner från svarsalternativ ”Stämmer mycket dåligt” (1) till ”Stämmer mycket bra” (5). Svarsalternativet ”Varken eller” utgör skalans mitt (3). Enkätfrågan delades in i flera olika faktorer bl.a. *Social kompetens* och *Arbetsätt och metoder*. Detta för att tydligare redovisa fritidspedagogernas bedömning av sitt eget yrkeskunnande. De frågor som är inom social kompetens omfattar kunskaper om barns utveckling, konflikthantering, föräldrakunskap, förmåga att skapa god motivation, trygghet och positivt klimat.

I resultatet tydliggörs det att samtliga fritidspedagoger upplever tillit till sin förmåga att skapa trygghet och ett positivt klimat som bidrar till att höja elevernas självförtroende och stödja deras utveckling. Inom faktorn *Arbetsätt och metoder*, i frågan om pedagogen använder många olika arbetsätt, var det 40% som svarade ”stämmer mycket bra”, 50% svarade ”stämmer ganska bra” och 10% svarade ”stämmer varken eller”.

Hansen (1999) har gjort en fallstudie om utvecklingen av samverkan mellan fritidspedagoger och lärare. Hansen beskriver att dessa två yrkesroller är varsin kategori av yrket lärare och att det har olika uppfattningar om sin yrkesidentitet beroende på vilken tradition de tillhör. Hansen vidareutvecklar med att skriva lärare fokuserar sin funktion som förmedlare i barns lärande, medan pedagoger från förskoletraditionen (där fritidshemmet har sin grund från) främst ser sig själva som en modell för barnet. Fritidspedagoger och lärare tillsammans bygger och formar den fysiska och psykiska miljön för sitt arbete med barnen ur olika perspektiv. Hansen menar att man har metaforen ”skola som arbetsplats” och ”fritidshemmet som hem”. Det är i detta som det speglas skillnader i samarbetsituationer, strategier som ger upphov till missförstånd och öppna eller dolda konflikter mellan de två grupperna. Eftersom de bakomliggande föreställningarna om yrkesidentiteterna inte lyft upp till ytan menar Hansen.

I resultatet skriver Hansen (1999) att det går att se skilda tolkningar på centrala och gemensamma begrepp dessa två yrkesroller använder. Ett begrepp som tas upp i Hansen avhandling är ”pedagogisk verksamhet”. Där lärarna knyter detta till situationer med strukturerat och planerat innehåll och förhållandevis väl definierade kunskapsmål. Medan när fritidspedagogerna definierar verksamheten som pedagogisk är det i termer av förhållningssätt snarare än struktur. Detta menas för att verksamheten ska ses som pedagogisk måste den vuxna inta en medveten roll som inbegriper att vara en förebild och att den vuxne använder och tillämpar både sina övergripande kunskaper om barn, barns utveckling och sin kännedom om det enskilda barnet och dess personlighet och förhållanden.

Vidare skriver Hansen (1999) att det finns olika sätt mellan lärare och fritidspedagoger på hur man strukturerar det vardagliga arbetet. Under skoldagen finns det olika typer av verksamheter som tillhör avskilda kategorier, t.ex. avgränsa lektioner från raster och teoretiska ämnen från praktiska. Dels avgränsningar av olika typer av lokaler för olika aktiviteter: klassrum för lektioner, gymnastiksal för fysisk aktivitet, skolgården för raster, skolmatsal för måltider o.s.v. Detta finns även i fördelningen av ansvaret för olika typer av aktiviteter. Medan klasslärarna har ett huvudansvar för klassen som helhet, så är musikläraren för musiken, specialläraren för specialundervisningen etc. Hansen menar att det är annorlunda för fritidspedagoger. Där gränserna förfaller och övergångarna är mer flytande. Flera typer av verksamheter kan pågå samtidigt eller avlöser varandra utan tydliga övergångar. Dels att lokaler anpassas och inreds för en bred variation av olika aktiviteter samt att gränser mellan ”ute” och ”inne” är svaga och gränser mellan barn- och vuxenterritorium är flytande. Samarbetsituationer genomförs i interaktion mellan de vuxna och ansvarsfördelningen mellan de vuxna är mindre strikt.

TEORETISK RAM

I det här kapitlet kommer vi presentera olika typer av professioner. Vi kommer även att ta upp en del av Brantes åtta aspekter av en profession som vi finner relevanta i vår studie. De av Brantes aspekter som vi tar upp kommer agera som stöd i vårt resultat och vår diskussionsdel. Avslutningsvis kommer vi skriva om varför professionsteorin är relevant för oss i vår studie.

Enligt Freidson (2021) kan ett professionellt yrke definieras gällande specifika och exklusiva kunskaper som har införskaffats under en lång teoretisk utbildning, dels att denna kunskap har vunnits samhälleligt erkännande som relevant, effektiv och legitim inom en avgränsad domän av arbetsmarknaden. Något som i del liknar hur Brante (2009) beskriver profession som är: yrken som baserar sin verksamhet på vetenskaplig forskning”. Brante skriver också att professioner är yrken som får sin status och inkomst baserat på att de använder vetenskaplig kunskap i sitt yrke.

Tre typer av professioner

Brante (2009) menar att det finns tre olika typer av professioner. De *klassiska professionerna*, *semiprofessioner* och *preprofessioner*.

Yrken som räknas som klassiska professioner är bland annat läkare, ingenjör, jurister och ekonomer. Brante menar att det som är gemensamt för dessa yrken är att de bygger sin auktoritet på vetenskaplig kunskap. Det är denna kunskap, och betydelsen av den, som gör att yrkesutövarna får en hög status och en hög lön, även om just dessa två sociala belöningar varierar mellan yrkena som tillhör de klassiska professionerna.

Yrken likt klasslärare, socialarbetare och sjuksköterskor ses som *semiprofessioner*. Semiprofessioner är yrken som har vissa attribut som återfinns hos de klassiska professionerna, men samtidigt inte har alla, eller iallafall inte i lika hög utsträckning (Brante, 2009). Något som kännetecknar semiprofessionerna är att de allt som oftast tillhör den offentliga sektorn och att de inte erhåller höga samhälleliga belöningar, så som status och löner (Brante).

Preprofessioner är enligt Brante (2009) något som har framkommit relativt nyligen. Brante (s.31) skriver att preprofessionerna utgörs av yrken och utbildningar som ”idag forskningsanknyts och institutionaliseras vid de högre lärosätena”. Yrken som nämns som preprofessionella är till exempel fritidslärare, förskollärare och dataprogrammerare.

Brantes aspekter av en profession

För att få en tydligare bild av hur vi kan definiera begreppet profession så kommer vi att också beskriva en del av Thomas Brantes åtta aspekter av en profession. Då Brante (2009) menar att klassiska professionerna, semiprofessioner och preprofessioner är mer en allmän definitionerna och syftar till att fånga det väsentliga gemensamma i många olika professioner.

Inom profession, förutom den generella vetenskapliga kunskap kräver professionell verksamhet exempelvis förmåga att bedöma och anpassa kunskapen till det problem som föreligger för stunden (Agevall & Jonnergård, 2010). Detta är något som Brante tar upp i sina aspekter.

Högre utbildning

Många tidigare definitioner av begreppet profession har menat att en profession har varit beroende av att ha en universitetsutbildning som grund. Brante (2009) menar dock att relationen mellan en högre utbildning, liksom en universitetsutbildning, och en profession inte bör betonas för starkt. Brante (2009, s.26) menar att en högre utbildning inte är en ”historisk eller definitionsmässig nödvändighet”

Abstrakt kunskap

Brante (2009, s.26) skriver att en profession är ”bärare av kunskapssystem med en stark abstraherande kapacitet”. Brante (s.26) förklarar det med att ”professionella kunskapssystem kan fånga och inkorporera nya problem i kompetensområdet”.

Autonomi

Vi har valt att fokusera på den tredje typen av autonomi som Brante (2009) kallar *intern autonomi*. Här handlar det om i vilken grad man som yrkesutövare är självständig, och i vilken grad någon ovanför dig i hierarkin styr dig i ditt arbete. Det handlar till viss del om att stänga ute andra professioner från sin egen för att skapa ett självständigt styre i sitt arbete. Brante menar att desto mer självständig man är i sin profession desto starkare är professionen i sig.

Förtroende

Brante (2009) menar att starka professioner har ett starkt förtroende från allmänheten, där allmänheten inser professionens betydelse samt de svårigheter som finns inom den. Brante (s. 27) menar vidare att det endast är andra professionella som anses kapabla till att ”korrekt bedöma den enskilda utövarens kompetens”.

Utbytbarhet

Kan vem som helst inom kompetensområdet genomföra dina arbetsuppgifter? En hög halt av utbytbarhet visar att du som yrkesutövare är oviktig. Det visar även på hur lite dina arbetsuppgifter baseras på de kunskaper och den kompetens som du som yrkesutövare besitter.

Professionsteorin är relevant för oss då vi anser att fritidsläraryrket har en låg status, inte bara i samhället utan även i skolorna. Denna låga status, tror vi, leder till att fritidslärare ofta får arbeta som resurs i klass, en roll som inte tar tillvara på fritidslärarens kompetens. Rollen som resurs i klassrummet ger även en tydlig indikation på att klasslärare står över fritidslärarna i hierarkin inom skolan. Professionsteorin är också relevant då den kan ge oss en tydligare bild av vad vi fritidslärare kan göra för att höja statusen på vårt yrke.

METOD

I det här kapitlet beskriver vi den vetenskapliga teori som vi har valt att använda, *hermeneutiken*. Vi förklarar även ett antal begrepp så som *kvalitativ metod* och *semistrukturerad intervju*.

Hermeneutiken

Inom hermeneutiken vill man förklara och förstå fenomen som vi människor har skapat, och förstå kontexten som de uppkom ur. Hermeneutiken har gått från att enbart vara tolkningsmetod av text, liksom de bibliska texterna, till att vara en metod som kan tolka det mesta med mening. Hermeneutiken kan nu användas för att tolka en historisk händelse, en berättelse eller en handling som utförts av en människa. ”Tolkningen” är ett av de viktigaste redskapen vi människor har. Det är ett redskap som låter oss människor förstå de fenomen som vi stöter på i världen (Brinkkjaer & Höyen, 2020).

Förståelsehorisont och den hermeneutiska cirkeln

Den tyske filosofen Hans-Georg Gadamer (1900-2002) menade att förståelse och fördomar utgör vår *förståelsehorisont*. Förståelsehorisonten: ”bestämmer hur vi orienterar oss, förstår och handlar i världen” (Brinkkjaer & Höyen, 2020, s.85). Förståelsehorisonten blir till: ”den förståelseram som möjliggör meningsfulla tolkningar och utläggningar av världen” (Brinkkjaer & Höyen, s. 85). Vi människor använder oss alltid av denna förståelseram när vi tolkar världen, inhämtar ny kunskap och utvecklar vår förståelse av världen. Ett annat begrepp som nämns i den filosofiska hermeneutiken är den *hermeneutiska cirkeln*. Tolkningsprocessen är något som ständigt pågår och den kan därför illustreras bäst som en: ”cirkulär process mellan delförståelse och helhetsförståelse” (Brinkkjaer & Höyen, s.85). Vi måste förstå delarna utifrån helheten men även förstå helheten utifrån delarna (Brinkkjaer & Höyen). Stukát (2011) menar att vår undersökningsprocess måste ses som en helhet, där de olika delarna går in i och samspelar med varandra. Vi måste alltså ta hänsyn till mer än bara fritidslärares inställning och tolkningar och måste således ställa frågor även till rektorer. De här två delarna kommer sedan bli en helhet som vi kommer att presentera i resultatdelen. Vi menar att genom att få ta del av både fritidslärares samt rektorers perspektiv så kan vi bredda vår förståelsehorisont. Vår förståelse och våra fördomar, samt intervjuerna med fritidslärare och rektorer är delar som vi sedan i den här studien ska analysera som en helhet.

Kvalitativ metod och semistrukturerade intervjuer

I vår studie har vi använt forskningsintervju som metod, där informanternas svar från intervjufrågor blir datakällan. Forskningsintervjuer arbetar utifrån en självrapportering d.v.s. vad personer berättar att de gör, berättar vad de tror de gör och det åsikter de har (Denscombe, 2018). Vår intervjustruktur är en semistrukturerad intervju, där vi har utgått från en frågemall som skapat möjlighet för utvecklingsfrågor. Vi har varit flexibla i vår frågeställning och låtit informanterna, det vill säga fritidslärare och rektorer, utveckla och tala mer utförligt om de ämnen som vi forskare har tagit upp. Genom en semistrukturerad intervju kan vi få individuella svar från varje person vi intervjuat samt en fördjupning till varför vissa uppgifter är självklara i en fritidslärares arbete under skoltid, även om dessa uppgifter inte står i eller är direkt kopplat till uppdragen i styrdokumentet. Målet har varit att samtliga intervjupersoner ska reflektera

över samma eller liknande frågor, vilket innebär att forskaren försöker ställa tillräckligt många delfrågor i samband med huvudfrågorna om det visar sig att intervjupersonen ger otillräckliga svar (Justesen & Mik-Meyer, 2011).

Fritidslärare bär på en kompetens som kan beskrivas i del som informell undervisning. Denna undervisning grundar i att arbeta från ett relationsskapande perspektiv och vara ett stöd för elevernas individuella utveckling. Ett exempel kan vara att ge redskap till eleven så att hen ska kunna hantera och lösa konflikter eller ge stöd i hur elever ska uttrycka sig för att tydliggöra sina känslor och bli förstådda i olika sammanhang. Denna kompetens kan vara svår att beskriva eller tydliggöra i skrivande text. Kajiser och Öhlander (2011) menar att i en intervju beskrivs den subjektiva bilden av de egna handlingarna eller idealet, hur man tycker och hoppas att man agerar i vissa situationer. Därför är semistrukturerade intervjuer en bra metod för att få en bild över vart den informella undervisningen utspelar sig och blir till användning under skoltid.

Intervjuerna har genomförts på plats, d.v.s. på fritidsläraren eller rektorns arbetsplats eller digitalt, över programmet zoom. Vi har varit tydliga med att intervjuerna kommer vara inspelade. För att kunna behålla svaren så autentiskt som möjligt i vår analys och i vårt resultat. Intervjuerna har också utförts individuellt för varje informant. Intervjuerna har varit personliga intervjuer, det innebär ett möte mellan en forskare och en informant. Detta har underlättat eftersom forskaren som också är intervjuare, bara behöver vägleda en person genom intervjumallen. Det har dels underlättat för oss forskare eftersom vi bara behöver fokusera på en persons svar. Fördjupningsfrågor och utvecklade svar har fått större utrymme i personliga intervjuer än om de hade utspelat sig i en gruppintervju. Risken med gruppintervjuer, och varför vi valt bort det, är att en person potentiellt kan ta över i gruppen och pratar mer än de andra informanterna som är närvarande. En annan fördel med inspelade, individuella, intervjuer är att forskaren vet exakt vem det är som svarar på frågorna. Det blir således enklare att transkribera svaren man har fått i text (Denscombe, 2018).

Urval

Urvalet för vår studie var fem fritidslärare och fyra rektorer på olika skolor. Vi har inte intervjuat andra pedagoger som kan vara en del i en fritidslärares uppdrag, till exempel klasslärare. Vi har tidigare nämnt att en fritidslärares uppdrag under skoltid ibland kan vara en roll som uppstått ur önskemål från en klasslärare. Detta är något som vi själva har sett mycket av under tidigare arbetserfarenheter. Vi anser dock att det bör vara rektorns och fritidslärares uppfattning om uppdrag som är avgörande i vad en fritidslärare ska göra under skoltid. Därför begränsar vi oss till att enbart intervju lärare som arbetar inom fritidshem och rektorer och utesluter således klasslärare och ämneslärare. Urvalet för denna studie är ett bekvämlighetsurval för att rymma den tid och tillgänglighet vi har för denna studie. Bekvämlighetsurval förklaras så att personer väljs ut efter vad forskaren har tillgång till (Bryman, 2018). I detta urval har vi kontaktat skolor vi själva har haft VFU-perioder på, arbetat på som vikarie/obehörig pedagog i fritidshem samt slumpmässigt tar kontakt med fritidslärare genom olika grupper som handlar om fritidshemmet på sociala medier. En konsekvens av detta är att vi inte har tagit hänsyn till geografiska ställningstaganden. Nackdelen med denna metod är att resultatet inte behöver vara representativt för alla grundlärare i fritidshem i hela landet eller för alla som jobbar inom

fritidshem på de skolor vi får kontakt med.

Denna studie har också delar av ett målstyrt urval i sig då vi har valt ut relevanta personer som är direkt kopplade till forskningsfrågor som utformas (Bryman, 2011). Om verksamheterna vi har valt inte längre har någon utbildad fritidslärare, kommer vi ta kontakt med andra skolor för att få tag på informanter som kan ge samtycke för intervjuer till denna studie.

Vi har intervjuat fem fritidslärare där alla är från olika grundskolor. Intervjuerna skedde på skolor och digitalt. Informanterna som deltog och intervjuades är högskoleutbildade, detta för att skapa validitet i studien. Vi vill förtydliga att när vi beskriver personens utbildningsbakgrund använder vi beteckningarna fritidslärare och fritidspedagog. Fritidslärare är de personer som har tagit sin examen som grundlärare med inriktning mot arbete i fritidshem, en utbildning som startade 2011. En fritidspedagog är en person som har tagit examen i föregående utbildningar inom fritidshem. Vi har valt att ge våra informanter fiktiva, könsneutrala, namn. Informanterna kommer benämnas i resultatet som följande:

Fritidslärare 1: (*Robin*) har arbetat som utbildad fritidslärare sen 2014 på en F-3 skola.

Fritidslärare 2: (*Sam*) har arbetat som utbildad fritidspedagog sedan 2010. (*Sam*) arbetar nu som fritidspedagog på en F-6 skola. (*Sam*) arbetar på samma skola som (*Alex*).

Fritidslärare 3: (*Kim*) har arbetat som utbildad fritidspedagog sedan 1998. (*Kim*) arbetar nu som fritidspedagog på en F-6 skola.

Fritidslärare 4: (*Max*) har arbetat som fritidslärare sen 2018. (*Max*) arbetar som fritidslärare på en f-6 skola. (*Max*) arbetar på samma skola som (*Jamie*).

Fritidslärare 5: (*Noa*) har arbetat som utbildad fritidslärare sen 2014. (*Noa*) arbetar som fritidslärare på en f-6 skola.

Rektor 1: (*Alex*) är i grunden utbildad fritidspedagog samt lärare för de lägre åren. (*Alex*) arbetar nu som rektor på en F-6 skola och har varit rektor där i tre år. (*Alex*) arbetar på samma skola som (*Sam*).

Rektor 2: (*Jamie*) är i grunden behörig att undervisa i ämnena matematik, svenska, No och engelska åk F-6. (*Jamie*) har också gått utbildningen fritidsledare och barnskötare. (*Jamie*) arbetar nu som rektor på en F-6 skola och har varit rektor i fyra år. (*Jamie*) arbetar på samma skola som (*Max*).

Rektor 3: (*Charlie*) Är i grunden behörig i spanska och svenska åk 4-9. (*Charlie*) har varit rektor på en grundskola för åk F-6 i fem år.

Rektor 4: (*Elliot*) har en förskolläraryt utbildning och läst upp behörighet i matematik och svenska för åk F-5. (*Elliot*) har varit rektor i tre år och innan dess var hon biträdande rektor i fyra år.

Genomförande

Det första vi gjorde var att skapa två intervjuguider, en till fritidslärare (se bilaga 1) och en till rektorerna (se bilaga 2) som vi hade tänkt att intervjua. När intervjuguiderna var klara så kontaktade vi de fritidslärare och rektorer som vi visste skulle tacka ja till att medverka i vår studie. Detta gjordes över mail där vi även skickade med ett papper där informanterna kunde ge oss sitt samtycke i skrift. Genom kontakten över mail bestämde vi även tid och plats för intervjuerna så att det passade med informanternas arbetsschema. När vi hade genomfört intervjuerna med de informanter som tillhörde vårt bekvämlighetsurval så kontaktades även andra informanter genom inlägg i olika grupper på Facebook. Detta gjorde vi för att få tillgång till mer empiriska data. Intervjuerna följde vår intervjuguide men då vi använde oss av semistrukturerade intervjuer så kunde följdfrågorna variera, beroende på vad informanten hade svarat på en av grundfrågorna. Mängden följdfrågor varierade under intervjuerna men det var viktigt för oss som forskare att det empiriska material som vi samlade in gav informanterna utrymme för att utveckla sitt svar efter sina egna erfarenheter och upplevelser (Westlund, 2019).

Det blev totalt nio intervjuer, fem fritidslärare och fyra rektorer. Samtliga platser för intervjuerna, både de som genomfördes på informanternas arbetsplats och de som genomfördes digitalt, bestämdes i samråd med den aktuella informanten. Vi bestämde det i samråd med informanterna så de skulle kännas sig trygga, bekväma och att intervjuerna skulle ske på deras villkor. Vid intervjuerna som genomfördes på plats så användes en mobiltelefon för att spela in intervjuerna så att vi kunde få med informanternas exakta ord när vi senare skulle transkribera intervjuerna. Under de intervjuer som genomfördes digitalt så användes ett inspelningsprogram på *Zoom* men även en mobiltelefon som spelade in ljudet, detta för att säkerställa att inspelningsprogrammet på *Zoom* inte krånglade. Transkriberingen av intervjuerna skedde oftast under samma dag som intervjuerna hade genomförts.

Etik

Vår utgångspunkt för studien är att intervjuer är ett bra redskap att använda sig av när man vill öka sin förståelse av ett fenomen eller för en individs erfarenheter, tolkningar och känslor. Det finns dock flera etiska aspekter som vi författare måste ta hänsyn till när vi ska intervjua våra informanter. Bland annat finns det fyra huvudkrav (Vetenskapsrådet, 2002). De fyra huvudkraven är *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*.

Med informationskravet menar Vetenskapsrådet (2002) att vi forskare skall meddela informanterna deras uppgift i vår studie samt deras villkor för deltagandet i studien. Med samtyckeskravet menas att informanterna själva har rätt att bestämma över sin medverkan. För att följa informationskravet och samtyckeskravet så är det första vi kommer att göra att skicka ut ett informativt brev till de tilltänkta informanter där studiens syfte tydligt framgår. I samband med informationsbrevet (se Bilaga 3) så skickas det också med en bilaga där informanterna kan ge sitt samtycke till att delta i vår studie, skriftligt. Vi kommer därefter försöka planera in en tid för intervjun så det passar för informanten, hans chef samt deras nuvarande arbetssituation. Vi kommer även att meddela informanterna, både i informationsbrevet men sedan även muntligt innan och efter intervjun att de kan ångra och ta tillbaka sin medverkan i vår studie. Hade någon

av informanterna varit under femton år så hade vi behövt inhämta samtycke från deras vårdnadshavare. Detta är något som vi inte kommer att behöva göra då våra informanter alla kommer att vara över femton år.

Om konfidentialitetskravet går det att läsa ”Uppgifter om alla i en undersökning ingående personer skall ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifterna skall förvaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av dem” (Vetenskapsrådet, 2002). Det kommer att läggas stor vikt vid att samtliga informanter känner sig trygga med hur vi hanterar deras personliga integritet och deras uppgifter. Allt material som vi samlar in kommer att förvaras på våra personliga datorer som endast vi har tillgång till. De inspelade intervjuerna kommer vår handledare och examinator få tillgång till om de önskar, dock kommer ingen individ utanför studien få tillgång till dessa ljudfiler. Det kommer vi att vara tydliga med gentemot de informanter som medverkar i studien. För att garantera våra informanter anonymitet så kommer vi kommer bland annat att ge dem nya, könsneutrala, namn samt benämna deras arbetsplatser som skola 1, skola 2 och så vidare (Öberg, 2015). Vi kommer även att använda pronomenet hen som benämning för samtliga informanter. Vetenskapsrådet (2017) skriver: ”I vissa typer av studier är de enskilda individernas identitet inte intressanta, exempelvis i studier om variationer i inställningar i en viss fråga i en bestämd grupp över tid”. I vår studie så är det just inställningarna och tankarna som är det viktiga, inte informanternas kön eller namn.

Det fjärde kravet är *nyttjandekravet*. Nyttjandekravet innebär att vi forskare inte får sprida vidare, eller sälja, uppgifterna som vi samlar in i vår studie. Uppgifterna ska endast användas till vår forskning och inget annat. Vi kommer vara tydliga med att all information vi samlar in endast kommer att ingå i vår studie, och inte någon annanstans. När studien är genomförd så tas alla de inspelade intervjuerna bort från våra datorers hårddiskar.

Reliabilitet och Validitet

Bryman (2011) tar upp att begreppet reliabilitet och validitet hänger ihop med kvantitativ metod. Bryman förklarar att forskare inom kvalitativa studie ifrågasätter hur relevant begreppen verkligen är men att innebörden av dem används. Reliabilitet handlar om att mätningen som görs i en studie är konsekvent (Bryman, 2011). I vår studie är reliabilitet en redogörelse för om urvalet och intervjuerna är korrekt utförda.

Validitet har att göra med om ett mått för ett begrepp verkligen mäter begreppet i fråga (Bryman, 2018). Att man verkligen mäter det man ska mäta och inget annat (Thurén, 2007). Intervjufrågorna som ställs i vår studie, är enbart skapade för att kunna bidra till resultatet kopplat till frågeställning och syfte. Bryman (2018) menar för att en studie ska vara autentisk måste forskare som gör den kvalitativa studien, ställa frågan: ”Ger undersökningen en tillräcklig rättvis bild av de olika åsikter och uppfattningar som finns i den grupp av människor som studeras?” (Bryman, 2018 s.470). Det vill säga att fritidslärares och rektorernas svar blir rättvist redovisat i vår studie. Det är viktigt att synliggöra att resultatet inte uppnår en hög pålitlighet och validitet då detta är en liten studie som utförs på ett fåtal skolor under en begränsad tidsram.

Analys och bearbetning av material

Rennstam och Wästerfors (2015) skriver om tre viktiga begrepp när det kommer till att analysera kvalitativt material. De tre begreppen är *sortering*, *reducering* och *argumentering*.

De här tre begreppen hjälper oss forskare i att bemöta ett antal vanliga problem som kan uppkomma i analys av kvalitativa data. Sortering bemöter det Rennstam och Wästerfors kalla för *kaosproblemet*, alltså oordning. Som forskare måste man bli förtrogen med det material som man har samlat in, och materialet behöver läsas om och om igen. För att sortera materialet och för att skapa en struktur använde vi oss av *kodning*. Vi lade in delar från citat, fraser, i olika rubriker, såsom negativa kommentarer, positiva kommentarer och så vidare. Efter varje fras skrev vi sidnumret där hela citatet fanns, detta för att enkelt kunna hitta tillbaka till citatet i dess helhet (Rennstam & Wästerfors). Rubrikerna hjälpte oss att hitta tydliga mönster i det data som hade samlats in.

Reduceringen bemöter *representationsproblemet*, alltså att vi inte kan visa "allt" material i sin helhet (Rennstam & Wästerfors, 2015). Vi som forskare måste välja bort, reducera, citat och data från det empiriska material som har samlats in. Rennstam och Wästerfors (s. 228) skriver att syftet med reducering är att "skapa en god representation av materialet". Utan att reducera så är det svårt att få fram något teoretiskt intressant, menar Rennstam och Wästerfors.

Att argumentera bemöter auktoritetsproblemet, problemet med att göra sig hörd i forskar- och kunskapssamhället (Rennstam & Wästerfors, 2015). Som studenter måste vi göra våra uppfattningar hörda, för att bidra till det aktuella ämnesområdet. För att argumentera akademiskt utifrån vår data så bör vi forskare försöka visa vårt resultat med hjälp av teoretiska begrepp (Rennstam & Wästerfors).

Analysmetod

Fejes och Thornberg (2019, s.35) skriver att "Utmaningen i kvalitativ analys är att skapa mening ur en massiv mängd data.". För att skapa mening ur vår empiriska data har vi valt att använda oss av en modell från Dahlgren och Johansson (2019). Det första steget i vår analys blev att *bekanta oss med materialet*. Detta gjorde vi genom att läsa våra transkriberade intervjuer flertalet gånger. Efter detta så plockade vi ut de mest betydelsefulla citaten från intervjuerna. Sedan så jämfördes samtliga citat som vi plockat ut för att finna likheter och skillnader i och mellan citaten. Efter detta så placerades citaten i olika kategorier tillsammans med citat med liknande innebörd. När det sedan hade skapats kategorier så gav vi dem namn. Kategorierna vi fick fram var: *Fritidslärares arbetsuppgifter under skoltid*, *kompetensutnyttjande*, *rektorns syn* och *styrdokumenten*. Sedan så kollade vi om det fanns kategorier som var liknande och gick in i varandra, detta för att få en mindre mängd kategorier (Dahlgren & Johansson, 2019). Avslutningsvis så skrev vi ner de mest kärnfulla citaten och jämförde dessa med vårt syfte och den teoretiska ram som ingår i studien.

RESULTAT

I det här kapitlet så redogörs resultatet från intervjuerna med fem fritidslärare och fyra rektorer fördelade på sju skolor. För att tydliggöra resultatet från intervjuerna så kommer vi att använda oss av ett par underrubriker. Underrubrikerna är: "Fritidslärares arbetsuppgifter under skoltid", "Kompetensutnyttjande", "Rektorers syn" och "Styrdokumentet".

Fritidslärares arbetsuppgifter under skoltid

Det saknas en tydlig beskrivning om vad fritidslärare ska ha för arbetsuppgifter under skoltid. De fritidslärare som vi intervjuade gav oss olika svar, och deras roller och arbetsuppgifter under skoltid skiljde sig åt, även fast det fanns vissa likheter mellan informanternas svar. Tre av de fem fritidslärare som vi intervjuade sade att de bland annat har som arbetsuppgift att vara resurs i klass eller till en eller flera elever.

I stort sett så, finns jag med i klassrummet som extra resurs. (Noa)

Detta var något som även fritidsläraren Robin nämner i sin beskrivning av arbetet under skoltid.

Under skoldagen så är jag lite extra... asså då lite resurs-uppdrag. (Robin)

En del, som har behörighet i att undervisa i ett eller flera ämnen, angav att de arbetar som ämneslärare i sitt ämne under skoltid.

... just nu så... har jag idrott i årskurs 2... Och sen har jag ju även idrott i årskurs 6 också... ehm, så det går ju mycket tid till det. (Sam)

Även vissa av rektorerna lyfte vikten av vilken utbildning fritidslärarna har och menar att det spelar stor roll i vilka arbetsuppgifter som fritidslärarna får under skoltid.

...sen oftast har dem ju nu ett valt ämne antingen bild, idrott o.s.v. som de kan få jobba med det också givetvis om dem vill (Jamie)

Något som samtliga av fritidslärarna vi intervjuade ansåg var att deras arbetsuppgifter under skoltid var meningsfulla. Alla fritidslärare, vad de nu än hade som arbetsuppgifter under skoltid, ansåg att deras arbetsuppgifter fyllde ett syfte i verksamheten och att de var meningsfulla för både de själva och eleverna. Fritidsläraren Noa på frågan om hen anser att hens arbetsuppgifter under skoldagen är meningsfulla:

Ja men det tycker jag, absolut. (Noa) Fritidsläraren Robins svar på samma fråga:

Asså jag är där för elevernas skull. Eh, för att kunna stötta dem och ge extra och jag ser det som väldigt meningsfullt. (Robin)

En annan sak som fritidslärarna gav liknande svar på var på frågan om vem som har tilldelat dem de arbetsuppgifter som de har under skoltid. Fritidslärarna menade att det allt som oftast

var en diskussion mellan dem och rektorerna som ledde fram till deras nuvarande arbetsuppgifter. Även klasslärarna nämndes som medverkande i diskussionen om fritidslärares arbetsuppgifter.

Det är en kombination av rektor, mina lärarkollegor och jag själv, mina önskemål.
(Robin)

Något som togs upp som en negativ sak gällande arbetsuppgifterna i skolan var att de ibland kunde komma att påverka det arbete som fritidslärarna senare under dagen skulle utföra på fritidshemmet. Den huvudsakliga uppgiften som fritidslärarna var anställda för att genomföra. Speciellt schemat kunde vara ett jobbigt moment, då det oftast saknas ett litet andrum, en liten paus mellan skiftet i verksamheterna, från skola till fritidshem.

Ibland är ju schemat väldigt tigt sådär [...] speciellt när det inte, när man inte får något mellanrum mellan att man ska gå från skolan till fritids, när det är så tightscheman liksom. (Sam)

Detta var något som även rektorn Alex talade om och jämförde med klasslärares schema, där klasslärarna oftast kan ta en ”paus” i stillhet.

Så de har ju ett ganska tufft schema för de har ju nästan barn omkring sig hela dagarna. (Alex)

Denna bild var det dock inte alla som delade, fritidspedagogen Kim, som jobbar på en annan skola menade att hans rektor hade satt tydliga gränser mellan när de ska vara i skolan och i fritidshemmet.

Jag tycker att... Chefen, rektorn, har blivit bättre på att, vad ska man säga, gentemot då våra lärarkollegor propa på att vi ska vara tillgängliga för fritids klockan 12.
(Kim)

Dock såg Kim andra problem, och visade på en bild hen har upplevt där skolan blir mer prioriterad av rektorn än vad fritidshemmet blir:

Däremot så märker man ju att, är en lärare sjuk så rycker dem oss. Jag är i klass 1 nu och då sätter de hellre in en vikarie på fritids för att jag ska kunna vara hela dagen i skolan. (Kim)

Något som rektorn Alex kände igen.

Ibland kan jag tycka att fritidspersonalen blir lite, ja men nu saknas det någon här så då kan den vara lite där, alltså man slänger in dem lite överallt. (Alex)

I det här stycket har fritidslärarna berättat om sina olika arbetsuppgifter under skoltid. Det framkommit att en del arbetar som resurs medan vissa av fritidslärarna undervisar i ett ämne. Det visade sig också att fritidslärarna ansåg att deras arbetsuppgifter som de har under skoltid är meningsfulla, något som samtliga fritidslärare sade. Fritidslärarna svarade att deras

arbetsuppgifter oftast bestämdes i samråd med deras rektor. Avslutningsvis så redovisades fritidslärarnas reflektioner angående hur skolan prioriterar fritidshem och skolverksamheten.

Kompetensutnyttjande

Som vi nämnde i stycket ovan så ansåg samtliga fritidslärare att deras arbetsuppgifter var meningsfulla. Dock betyder inte det att alla fritidslärare ansåg att deras kompetens togs tillvara på under skoltid. Fritidsläraren Kim anser att många av hans arbetsuppgifter är för enkla och att de inte tar tillvara på Kims kunskaper och den kompetens som han besitter.

Fan, vad ni sätter ribban lågt. Det här, många av grejerna kan vem som helst göra.
(Kim)

Kim menar vidare att han tror att detta har att göra med kollegornas, klasslärarnas, dåliga insyn i fritidslärares kompetenser.

Ja, jag anser att de har väldigt dålig insyn i kompetensen. Väldigt dåligt, om jag får generalisera. (Kim)

Även fritidsläraren Max anser att hans huvudsakliga uppgift under skoltid, att hålla i rastaktiviteter, och den kompetens som Max använder sig av där, anses vara diffus av kollegorna

Jag tror det är väldigt luddigt för många. Eh framför allt med eh, rastverksamheten. Vad det är... inte vad vi gör... men kanske...vad för kompetens som behövs för den typen av verksamhet, tror jag är luddigt för många. (Max)

Dock anser Max att hans kompetens tas tillvara på under skoltid. Även Sam anser att hans kompetens tas tillvara på ett bra sätt under skoltid, där han främst arbetar som idrottslärare.

Ja, det tycker jag väl ändå i och med att jag har så mycket, eh, vad heter det, idrotts-högskolepoäng (Sam)

Sammantaget så ansåg tre fritidslärare att deras kompetens togs tillvara på under skoldagen medan två svarade att de inte tyckte det, eller att den inte togs tillvara på tillräckligt.

Två av rektorerna som vi intervjuade använde sina fritidslärares kompetenser till att ha rastaktiviteter.

Som våran fritidslärare Max så tar ju han ansvar på rastaktiviteter. Där han jobbar med det. Där de är helt suveräna. (Jamie)

Rektorn Alex beskriver hur han använder sina fritidslärare till att ha idrott, vilket ingår i deras kompetens. Alex problematiserar även resurspedagogs-rollen och menar att fritidslärarna inte ska vara resurs enbart "för att vara en extra person i klassrummet" utan också att de ska känna att det är meningsfullt.

Sen kan de ju alltid gå in som resurser i klasserna, men det är ju inte riktigt det man

tänker, de har ju en utbildning, det är inte bara att gå som resurs och vara en extraperson, utan de ska ju också ha ett uppdrag så att de känner sig viktiga när de är där inne också. (Alex)

Alex talar även om vikten av att använda fritidslärarnas egna intressen och den specifika kompetens som de har med sig från sin utbildning.

De har ju olika, kompetenser i utbildningen, sen har de ju olika intressen och är bra på olika andra saker också som man kan använda dem till. (Alex)

I detta stycke redovisades fritidslärarnas tankar om kompetensutnyttjande. Det blev olika svar då tre av fem fritidslärare ansåg att deras kompetens togs tillvara på medan de resterande två inte höll med. I slutet av stycket berättar ett par rektorer om hur de använde sina fritidslärare och deras kompetens under skoltid.

Rektorsers syn

Även fast rektorerna visade en viss tveksamhet på hur man bäst kunde ta tillvara på fritidslärares kompetenser hade de dock lättare att peka ut just dessa. Bland annat nämndes relationsskapande som en kompetens som rektorerna menade att fritidslärare har med sig från sin utbildning. När vi ställde frågan hur rektorn ser på en fritidslärares yrkesroll fick vi följande svar av Elliot:

Jag tänker att man ser barnen i så olika situationer än klasslärare [inte] gör. (Elliot)

Elliot vidareutvecklar:

Man får en väldigt god relation med elever som man följer under dagen så, i ett annat sammanhang än vad klasslärare gör. Ja att man ser lärandet ur andra perspektiv som inte är ämnesinriktat. (Elliot)

Relationsskapande och att agera i en stöttande roll är något som sagt något som flera rektorer tar upp som viktiga aspekter i en fritidslärares yrke. När de talar om stöttning kan det vara både inne i en klass men även ute under rasterna, där fritidslärarna kan arbeta för att förhindra konflikter.

Under skoltid, kan både vara just den här stöttningen, framförallt under raster, där en del av dem som jobbar på fritidshemmen är rast-team, som ska finnas till och fånga upp de elever som ser ensamma ut, naturligtvis se till så det inte uppstår konflikter. (Charlie)

Rektorn Jamies ord när hen beskriver fritidslärares arbetsuppgifter under skoltid:

Finns i klassrum med elever, absolut. Både på gruppnivå men kanske också individnivå. Eh... att finnas där som en extra hand och så vidare. (Jamie)

En del av de rektorer som intervjuades var dock tydliga med att fritidslärares huvudsakliga uppgift är att driva och utveckla fritidsverksamheten. Detta då det är det de utbildat sig till och

det som de anställdes för.

Fritids tänker jag är deras prio ett, för det är det de är utbildade för, så där ska liksom deras huvuduppgift ligga...det är ju viktigt det också som är under skoltid men man kan inte undervisa så mycket i skolan så att man inte orkar sin fritids-tid. (Alex)

Både Alex, som menade att fritidslärares schema är tufft då de nästan alltid är omgivna av elever, och Elliot menar att det är tufft för en fritidslärare att balansera sina roller. Sin roll i skolan och sin roll på fritids. Alex menar att hennes fritidslärare ibland påverkas av deras arbete under skoltid och kan känna en trötthet. Elliot ser ett liknande mönster, att hennes fritidslärares arbete på fritidshemmet påverkas av deras arbete under skoldagen

Ja men det har det. Det vet jag att det har. Jag ser ett tydligt, i grupper som utmanar, asså i klasser. Där elever har, där vi har lite tufft med elever. Där önskar ju fritidslärare att inte behöva gå in så mycket, och jobba med dem under skoltid.” (Elliot)

Likt fritidslärarna beskrev, så menar rektorerna att de inte tilldelat arbetsuppgifter till sina fritidslärare, utan att de har bestämt dem i samråd.

Det är ju i samråd med dem, de vill ju gärna ha idrotten, de tycker om att ha den, så det är ju inte så att jag bara har beordrat de att ha den utan det har vi haft en diskussion om. (Alex)

Även rektorn Jamie är tydlig med att de kan få arbeta med ett ämne som de är behörig i, men de måste inte, utan fritidslärarna får välja det själva.

..sen oftast har de ju nu ett valt ämne antingen bild, idrott o.s.v. som de kan få jobba med det också givetvis, om de vill (Jamie)

I detta stycke har vi kunnat läsa om rektorernas syn på fritidslärares kompetens. Det redogörs även för hur rektorerna ser på fritidslärares yrkesroll och deras schema.

Styrdokumentet

Att finna en roll och arbetsuppgifter under skoltid till sina fritidslärare verkar inte vara helt enkelt alla gånger. Något som försvårar det ytterligare är den otydlighet från styrdokumentet som finns kring fritidslärares roll under skoltid.

Men det är klart att det... Jag tror inte att det finns i något styrdokument vad arbetsuppgifterna ska vara just under skoltiden. (Elliot)

Otydligheten som finns i styrdokumentet utgör även en risk för fritidslärarna att bli sedda som ”lättflyttade”.

...men det blir inte bra om man börjar... ja men när man utnyttjar eller vad ska man säga, och gör det, man kan ju ”kräma” ut ganska mycket om det skulle vara så och

då är det inte bra. (Alex)

Denna otydlighet från styrdokumentet tas även upp av många fritidslärare under våra intervjuer. Det finns både för- och nackdelar med den. En fördel är till exempel autonomi, den självständighet som skapas av att kunna påverka sina arbetsuppgifter, vilket vi har lyft tidigare. Nackdelen med detta, menar fritidsläraren Kim, är att du som fritidslärare, du som individ, måste vara stark i dig själv, för att inte just bli den ”lättflyttade” pedagogen.

Och verkligen stå på dig och det är inte lätt i den här världen för det är ingen som vet vad vi kan, inte ens rektorerna är särskilt insatta och definitivt inte de som bestämmer över rektorerna, de är ju närmast fågelholkar. (Kim)

Kim vidareutvecklar:

Och hade vi haft mer uppstyrt från Skolverket och dylikt så tror jag att det direkt hade skapat en större respekt för yrket, så att säga. Du hade inte behövt ta så många fighter. Men sen å andra sidan så hade du varit tvungen att genomföra en jävla massa saker som kanske inte ligger för dig rent personligt. (Kim)

I det här stycket har fritidslärarna och rektorerna kommenterat styrdokumentet och den otydlighet som finns i det. En rektor menade att otydligheten i styrdokumentet gör fritidslärare lättflyttade mellan skolans verksamheter. Avslutningsvis berättar en fritidslärare om att det finns både för- och nackdelar med otydligheten i styrdokumentet.

Resultatsammanfattning

Fritidslärarna som deltog i vår studie ansåg att de arbetsuppgifterna som de har under skoltid är meningsfulla. De ansåg dock att rektorerna inte tog tillvara på deras kompetens fullt ut. En del fritidslärare i studien ansåg att både kollegor, liksom klasslärare, och rektorer har en dålig insyn i en fritidslärares kompetenser. I svaren från en fritidslärare beskrivs att rektorn väljer att ta in vikarier på fritidshemmet och ersätta klasslärarna med fritidslärare när en klasslärare är sjuk.

Rektorerna i vår studie talade om att de arbetsuppgifter som deras fritidslärare har under skoltid bestämdes i samråd med fritidslärarna. Även rektorerna var inne på att det var svårt att ge sina fritidslärare arbetsuppgifter som tog tillvara på deras kompetens under skoltid, om de inte kunde undervisa i ett ämne som de var behöriga i. Svaren vi fick från en del rektorer var att de förstod att fritidshemmet är fritidslärares huvudsakliga uppgift och därmed är prio ett. Detta är något som inte helt går ihop med det svar från fritidsläraren som nämns i stycket ovan.

Både fritidslärare och rektorer uttryckte att det finns en otydlighet i läroplanen gällande vad en fritidslärare ska göra under skoltid. En del fritidslärare uttryckte det positivt eftersom fritidsläraren kan påverka sina arbetsuppgifter vilket i sin tur leder till en högre halt av autonomi i yrket. En fritidslärare förklarar dock att man måste vara stark som individ för att inte ses som en "lättflyttad" pedagog. Att vara just en "lättflyttad" pedagog gör att du som fritidslärare har en hög halt av utbytbart, vilket är negativt sett till professionsteorin (Brante, 2009).

DISKUSSION

I det här kapitlet så diskuterar vi resultatet i förhållande till tidigare forskning och vår teoretiska ram, följt av vårt val av metod. Vi diskuterar även de didaktiska konsekvenserna av studien. Till sist ger vi förslag på framtida forskning.

Resultatdiskussion

Syftet med vår studie var att tydliggöra fritidslärares roll under skoltid och om fritidsläraren upplever sina arbetsuppgifter som meningsfulla. Vi ville också undersöka hur rektorer såg på fritidslärares roll under skoltid.

Den första frågeställningen som vi hade i vår studie behandlar ”hur fritidsläraren ser på sina arbetsuppgifter under skoltid?”. Enligt Skolverket (2019) ska fritidshemmet och dess lärare komplettera skolan och förskoleklass. Det kompletterande uppdraget kan se ut på olika sätt (Perselli & Hörnell, 2019). Resultatet från de intervjuer som vi har genomfört med fritidslärare visar på en stor variation av diverse arbetsuppgifter. Vi har fått höra om fritidslärare som arbetar med ett praktiskt eller estetiskt ämne som ämneslärare och fritidslärare som har varit ansvariga för rastaktiviteter. Den vanligaste arbetsuppgiften som de flesta fritidslärare har under skoltid har dock visat sig vara en annan, en stödjande resursroll, antingen i helklass eller mot en eller flera elever. Tre av de fem fritidslärarna som deltog i vår studie uppgav att en av deras huvuduppgifter under skoltid var att vara resurs. En annan fritidspedagog sade att hen har arbetat som resurs under skoltid tidigare men att hen nu har andra arbetsuppgifter. Samtliga av fritidslärarna i vår studie, oberoende vad de hade för arbetsuppgifter under skoltid, fann sina arbetsuppgifter som meningsfulla.

Resultatet vi fick på frågan om fritidslärarna fann sina arbetsuppgifter under skoltid som meningsfulla arbetsuppgifter överraskade oss till viss del. Inte det att samtliga fann sina arbetsuppgifter som meningsfulla, men att de var så tydliga med det, utan att knappt behöva tänka efter. Vi hade förväntat oss ett mer tveksamt svar på den frågan. Detta då vi har upplevt att många fritidslärare som vi har sett under tidigare arbetserfarenheter samt på praktiker har varit besvikna över att ”behöva” agera resurs till en klasslärare. Vi tolkar dock svaret att fritidslärarna anser att deras arbetsuppgifter är meningsfulla främst för eleverna, och även klassläraren som de hjälper. Det ska också sägas att vissa av fritidslärarna i studien anser att deras arbetsuppgifter under skoltid är meningsfulla, men, att arbetsuppgifterna de har inte utnyttjar de kompetenser som de besitter. Detta är fritidsläraren Kim väldigt tydlig med, som menar att klasslärare har en dålig inblick i fritidslärares kompetenser och därför inte ger fritidslärare arbetsuppgifter som tar tillvara på deras kompetens. Ett fenomen som även tas upp i Perselli och Hörnell (2019) studie, där fritidspedagogerna uttryckte att deras kompetens inte tas tillvara på medan de arbetar i klassrum efter en lärares villkor. Vi anser att det är ett orosmoment i fritidslärares jakt på att erhålla en status som profession. Brante (2009) menar att för att vara en stark profession så ska man ha ett starkt förtroende från allmänheten, där allmänheten förstår professionens betydelse och de svårigheter som finns i professionen. Om inte ens några av våra närmaste kollegor, klass- och ämneslärarna har ett stort förtroende för vårt yrke, hur ska då allmänheten ha det? Det som fritidsläraren Kim beskriver, att få enkla arbetsuppgifter för att klasslärare har bristande insyn i fritidslärares kompetenser, är även

negativt om man ser till en annan av Brantes aspekter gällande en profession. Om vem som helst inom ditt kompetensområde kan utföra dina arbetsuppgifter så besitter din yrkesroll, eller dina arbetsuppgifter, en hög halt av utbytbart. Brante menar att en hög halt av utbytbart visar att du som yrkesutövare är oviktig. En anledning till att utbytbart kan göra sig synligt är genom att ha arbetsuppgifter som baseras lite, eller inte alls, på de kunskaper och den kompetens som du besitter. Något som redovisas i Hansens (1999) studie där fritidspedagoger som deltog i studien uttrycker att när de kommer in i skolverksamheten så blir arbetsuppgifterna yttligare och de splittras upp. Även detta försvårar fritidslärarkets jakt på att bli en profession.

För att minska denna höga halt av utbytbart så bör fritidslärarna ges arbetsuppgifter under skoltid som utgår från den kompetens som de har fått från den utbildning som de har genomfört. Ifall fritidslärarna inte ges kvalificerade arbetsuppgifter där de kan använda den teoretiska kunskap som de har så kommer den höga halten av utbytbart att kvarstå och yrket kommer inte att närma sig statusen som en profession. Brante (2009) menar förvisso att sambandet mellan en högre utbildning och profession har minskat med åren men vi tror att den högre utbildningen kan hjälpa till i jakten för fritidslärarket att bli en profession. Bland annat kan det, som vi har tagit upp, hjälpa till i att minska utbytbart som just nu finns i fritidslärarket. Aspekten högre utbildning kan även bidra till att stärka autonomi i yrket. Genom att arbetsuppgifterna mer tar tillvara på, och bygger på, den kompetens som fritidslärare har fått genom sin utbildning kan fritidslärarket stänga ute andra professioner från yrket. Detta kallar Brante för intern autonomi, och genom att höja den interna autonomi så tror vi även att samhället skulle få större förtroende för fritidslärarket. Just nu är vår uppfattning att de flesta inte riktigt vet vad vi gör, och tror att vi endast sitter och tittar på när barn leker. Därför ses fritidslärarket som svagt och lätt, vilket gör att fritidslärare har ett svagt förtroende från allmänheten och erhåller en hög halt av utbytbart.

Vår andra frågeställning berör hur rektorer ser på fritidslärarens arbetsuppgifter under skoltid. Majoriteten av rektorerna i vår studie var oerhört tydliga att de arbetsuppgifter som deras fritidslärare har under skoltid har bestämts i samråd med fritidslärarna själva. Detta var något som även fritidslärarna i vår studie ofta tog upp. Brante (2009) nämner att professioner ska vara autonoma, alltså självständiga. Självständighet är också något som Freidson (2001, s.17) nämner när han skriver att: "In the most elementary sense, professionalism is a set of institutions which permit the members of an occupation to make a living while controlling their own work". Självständigheten påverkas, såklart, av en hierarkisk organisation likt den skolan har. Att fritidslärare verkar kunna, i alla fall till viss del, bestämma sina arbetsuppgifter under skoltid visar på en självständighet. Denna grad av självständighet överraskade oss. Vår tolkning är dock att det är en tämligen falsk autonomi. Visst, att få vara med och bestämma sina arbetsuppgifter tillsammans med sin chef visar på en autonomi. Dock tror vi att denna autonomi grundar sig mycket i otydligheten från styrdokumentet som fritidslärare ska följa. Detta är något som många rektorer och fritidslärare tog upp under våra intervjuer. Rektorerna menade att det är svårt att veta hur man ska utnyttja sina fritidslärarens kompetenser på bästa sätt under skoltid. Om de inte kunde ha sitt eller sina praktiska och estetiska ämnen så slutade det oftast med en resursroll, även om en fritidslärare hade hand om skolans rastaktiviteter. Så skälet till att fritidslärarna ofta fick vara med och till viss del bestämma sina arbetsuppgifter tror vi handlar

mest om rektorers bristande insyn i fritidslärares kompetenser. Detta och otydligheter från styrdokumentet gällande vad en fritidslärare ska göra under skoltid. Det ska dock sägas att de fritidslärare som arbetar mot ett ämne har en viss halt av autonomi i hur de ska arbeta för att eleverna ska nå målen i det ämnet. Den halten av autonomi begränsas enbart av just målen som eleverna ska uppnå.

Som vi berört tidigare så hade rektorerna det svårt med att beskriva hur man tog tillvara på fritidslärares kompetenser på bästa sätt under skoltid. Vi tolkar det så att rektorerna finner det svårt att ge sina fritidslärare arbetsuppgifter under skoltid som utnyttjar deras kompetens fullt ut på grund av otydligheter från styrdokumentet. Otydligheten från styrdokumentet ställer till det för rektorerna, när de ska tilldela arbetsuppgifter till de fritidslärare som inte kan undervisa i ett ämne under skoltid. Detta var något som fritidslärarna i Närvägen och Elvstrands (2014) studie påtalade. Fritidslärarna från studien menade att yrkesrollen måste tydliggöras så att lärarnas fritidspedagogiska kompetens kan tas tillvara på, inte bara i fritidshemmet, utan även i skolan. Även rektorn Alex från vår studie påpekade, att när någon lärare saknas i skolan så brukar det bli så att en fritidslärare får gå in och täcka upp där. Alex uttryckte det som att ”man slänger in dem (fritidslärare) lite överallt”. Detta är något som även fritidsläraren Kim talade om, att om en lärare blir sjuk på hans skola så brukar en fritidslärare få gå in och undervisa i klassen i klasslärarens ställe. Sedan ringdes det in en vikarie som fick vikarie för fritidsläraren som fått agera klasslärare i frånvaron av den ordinarie klassläraren. Detta tyder på en hög halt av utbytbart av fritidsläraren. Vi tolkar det som att rektorn ser det som svårare att ersätta en klasslärare med en vikarie än vad det är att ersätta en fritidslärare med en vikarie. Det visar inte enbart att en fritidslärare besitter en högre halt av utbytbart än vad en klasslärare gör, utan det visar också på att en klasslärare har en högre autonomi i sitt arbete. Brante (2009) menar att den interna autonomin till viss del handlar om att kunna stänga ute andra professioner från sin egen. Fritidsläraren får därför svårigheter att erhålla en hög autonomi då deras chef i denna situation visar att det är lättare att gå in och ta över en fritidslärares uppgifter än vad det är att göra detsamma med en klasslärares motsvarighet. Just den situation som vi beskriver här är inte heller särskilt ovanlig, enligt våra erfarenheter. Vi skulle hävda att det är en situation som uppstår ofta i verksamheterna. Vi har också svårt att se att en klasslärare skulle gå in och vikariera för en fritidslärare och att en vikarie rings in för att ta över klasslärarens uppgifter. Den typ av lärare som vi faktiskt ha sett gå in och jobba på fritidshemmet är förskollärarna, en yrkesgrupp som Brante kallar för preprofessioner. Klasslärare ses, som vi har skrivit om under rubriken teoretisk ram, en semiprofession, alltså ett steg ovanför preprofessionerna men ett steg under de klassiska professionerna. Vi tror därför att en viss del av förklaringen av fritidslärares högre halt av utbytbart jämfört med klasslärares lägre halt av utbytbart är en statusfråga.

Metoddiskussion

Syftet med vår studie var att undersöka hur fritidslärare och rektorer såg på fritidslärares roll under skoltid. Vi intresserade oss för det subjektiva, informanternas uppfattningar och erfarenheter. Därför valde vi hermeneutiken som vetenskaplig metod. Hermeneutiken intresserar sig för det subjektiva istället för det naturvetenskapliga likt positivismen.

Vi bestämde oss väldigt tidigt in i arbetets gång att vi ville få förståelse kring vårt ämne, inte förklara det. Därför valde vi att genomföra semistrukturerade intervjuer, detta för att låta våra informanter tala så fritt som möjligt, men också ge oss forskare chansen att ställa följdfrågor. Följdfrågorna var bra då de lät oss samla in mer, djupare, empiriska data. Vi använde oss av två stycke intervjuguider, en för fritidslärarna (se bilaga 1) med sammanlagt fjorton frågor och en för rektorerna (se bilaga 2) med tolv frågor. Vi genomförde totalt nio intervjuer, fem som var på plats på informanternas arbetsplats och fyra som genomfördes digitalt över programmet Zoom. Något som var positivt är att vi hade ett par informanter som vi visste skulle tacka ja till att medverka. Det uppstod dock vissa svårigheter att hitta de sista informanter som vi behövde för att samla in tillräckligt med empiriska data, vilket blev en stressfaktor. Till slut, med hjälp av Facebook-grupper för fritidslärare, lyckades vi att få tag på tillräckligt med informanter. Vi märkte också att det var svårare att få tag i rektorer att intervjua, vilket såklart kan förklaras med att det finns betydligt mindre rektorer än fritidslärare.

En sak vi fick kämpa med var att hålla sig så objektiv vi bara kunde. Vi har båda arbetat som obehöriga fritidslärare samt haft praktik på olika skolor runt om i Borås stad och har således skapat förutfattade meningar. Att gå in i intervjuerna utan dessa förutfattade meningar är i princip omöjligt, och vi kunde ofta ana vad, framför allt, fritidslärarna skulle svara på våra frågor. Dock var inte så alltid fallet, att fritidslärarna svarade vad vi trodde att de skulle göra, vilket gjorde intervjuerna mer intressanta.

En brist i vår metod är att vi endast hann med att intervjua ett mindre antal informanter. Vi är väl medvetna om att vårt resultat potentiellt hade kunnat bli annorlunda, om vi till exempel intervjuade fler informanter. Resultatet hade också kunnat bli annorlunda om vi valde att försöka intervjua informanter som är verksamma i andra delar av Sverige, där satte dock tidsbegränsningen stopp. Vi är dock nöjda med att kunnat få tag på informanter i olika län men det hade absolut kunnat vara en större geografisk spridning på våra informanter och dess arbetsplatser.

Didaktiska konsekvenser

Det vi har kommit fram till i vår studie är att fritidsläraryrket har många svårigheter att överkomma, om yrket vill kunna bli en profession. Det vi har kommit fram till är att yrket i själva verket inte är särskilt autonomt och att yrket besitter en hög halt av utbytbarhet. Lösningen på problemet med utbytbarhet kan lösas, som vi har skrivit om tidigare, att önska eller föreslå arbetsuppgifter som tar tillvara på den kompetens som en fritidslärare har från sin utbildning. Där måste vi, likt fritidsläraren Kim i sa under vår intervju, stå på oss. Vi som fritidslärare måste kunna tala om för en rektor, speciellt om hen har dålig insyn i vår kompetens, vilka kompetenser vi har och hur vi tror att de bäst kan komma till användning. Detta för att

främja både fritidshemmet och skolan, men även vår yrkesroll. Att ha arbetsuppgifter som tar tillvara på en fritidslärares kompetenser skulle även höja autonomi i yrket. Det skulle leda till att fritidslärare har en möjlighet att stänga ute andra professioner från sitt yrke, vilket Brante (2009) anser är viktigt. Vi har även tagit upp problematiken med styrdokumentet som finns just nu. Förvisso skulle tydligare arbetsuppgifter under skoltid höja statusen och respekten för yrket, men vi skulle då behöva göra saker som kanske inte helt passar oss.

En annan konsekvens av arbetsuppgifterna under skoltid, som både fritidslärare och rektorer talade om under intervjun, är att de påverkar fritidslärares arbete i fritidshemmet. I Lgr 11 (Skolverket, 2019) står det: ”Undervisningen i fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda eleverna en meningsfull fritid”. Det går även att läsa att undervisningen i fritidshem ska behandla språk och kommunikation, natur och samhälle och skapande och estetiska uttrycksformer (Skolverket, 2019). Även lekar, fysiska aktiviteter och utevistelser ska behandlas. Det ställs alltså höga krav på den undervisningen som ska bedrivas i fritidshemmet. Kan vi nå upp till de krav som ställs på fritidshemmets undervisning när vi arbetar långa skoldagar innan fritids startar? Vi har som sagt märkt att det kan infinna sig en trötthet hos flera fritidslärare när fritidstiden väl startar, vilket vår studie stärker. Detta är något som vi själva också har märkt när vi har jobbat som vikarie inom skolan och i fritidshem. Ett sätt att höja kvaliteten på undervisningen i fritidshemmet, och samtidigt minska tröttheten från skoldagen, hade varit att ha mer planeringstid. En rektor i vår studie nämner att schemat är tufft för fritidslärarna då de nästan alltid har elever omkring sig. Att då istället få lite extra planeringstid under skoldagen, istället för att agera som resurs eller klasslärare, skulle ge fritidslärarna en välbehövlig paus från elevgrupper. Den extra planeringen skulle även kunna höja autonomi i yrket, då inte vem som helst kan planera uppgifter som stimulerar elevernas utveckling.

Framtida forskning

Något som saknades i vår studie var klasslärares syn på fritidslärares kompetenser och arbetsuppgifter under skoltid. Under intervjuerna så fick vi fritidslärares bild av hur de tror att kollegor ser på deras kompetens och de arbetsuppgifter som de har under skoltid, men det hade varit intressant att få en tydligare bild, direkt från klasslärarna. För att få en fördjupning av vårt valda ämne så hade man till exempel kunnat genomföra observationer. Det hade även varit intressant att vidga vyerna ytterligare, och kolla hur samhället i stort uppfattar det fritidspedagogiska yrket. Fritidsläraryrket är relativt nytt och enligt vår uppfattning saknar samhället en tydlig bild av vad fritidshemmets syfte är.

REFERENSER

- Agevall & Jonnergård (2010). Vad är profession?. I Klasson, T (red.) *Professioner i offentlig förvaltning*. Lund: Studentlitteratur AB. ss.107-136
- Ahlgren, A (2017). Yrkesroll i förändring. I Pihlgren, A (red.) *Fritidshemmet - fritidslärares uppdrag på fritidshemmet och i skolan*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur. ss.29-46
- Andersson, B (2020). Vad händer med fritidspedagogyrket och fritidshemspedagogiken i Sverige? *BARN - Forskning Om Barn Og Barndom i Norden*, 32(3). ss. 61-74
DOI: <https://doi.org/10.5324/barn.v33i3.3501>
- Bergkvist, J & Fuhrman, H (2011). *Fritidshem - inspiration: meningsfull verksamhet*. Stockholm: Natur & kultur i samarbete med UR
- Brante, T (2009). Vetenskap för profession. Lindh, M (Red.) *Vad är en profession? – Teoretiska ansatser och definitioner*, Rapport 8, Borås: Högskolan i Borås. s.15-34
- Brinkkjær, U & Høyen, M (2020). *Vetenskapsteori för lärarstudenter*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur
- Bryman, A (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2. uppl.) Stockholm: Liber AB
- Bryman, A (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (3. uppl.) Stockholm: Liber AB
- Dahlgren L & Johansson K (2019). Fenomenografi. I Fejes, A & Thornberg, R (red.) *Handbok i kvalitativ analys*. (3. uppl.) Stockholm: Liber. ss. 179-191
- Denscombe, M (2018). *Forskningshandboken- för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur
- Eksell, J & Thelander, Å (2014). *Kvalitativa metoder i strategisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur
- Ellström, P (1992). *Kompetens, utbildning och lärande i arbetslivet - problem, begrepp och teoretiska perspektiv*. Stockholm: Publica
- Fejes, A & Thornberg, R (2019). Kvalitativ forskning och kvalitativ analys. I Fejes, A & Thornberg, R (red.) *Handbok i kvalitativ analys* (3. uppl.) Stockholm: Liber AB. ss. 16-42
- Freidson, E (2001). *Professionalism - the third logic: On the practice of knowledge*. Chicago: University of Chicago Press

Hansen, M (1999). *Yrkeskulturer i möte Läraren, fritidspedagogen och samverkan*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/7609/gupea_2077_7609_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y [Hämtad: 30/03-22]

Hjalmarsson, Maria (2010). *Fritidspedagogers skattningar av sitt yrkeskunnande – Resultat från en nationell enkätundersökning*. Karlstad universitet. ss.39-38
DOI: 4.Maria Hjalmarsson (diva-portal.org)

Justesen, L & Mik-Meyer, N (2011). *Kvalitativa metoder: från vetenskapsteori till praktik*. Studentlitteratur AB. Lund

Johansson, I (2011). *Fritidshemspedagogik - idé ideal -realitet*. Stockholm: Liber Kaijser, L & Öhlander, M (2011). *Etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur

Närvänen, A & Elvstrand, H (2014). *På väg att (om)skapa fritidshemskulturer. - Om visioner, gränsdragningar och identitetsarbete*, 32(3). ss. 9-25
DOI: <https://doi.org/10.5324/barn.v33i3.3498>

Orwehag, M (2015). Fritidshemspedagogen och skolan. I Pihlgren, A (red.) *Fritidshemmet och skolan - det gemensamma uppdraget*. Lund. Studentlitteratur. ss. 41-65

Pihlgren, A (2017). Inledning. I Pihlgren, A. (red.) *Fritidshemmets didaktik*. Lund. Studentlitteratur AB. ss. 11-22

Perselli, A & Hörnell, A (2019). *Fritidspedagogers förståelse av det kompletterande uppdraget*. BARN - Forskning Om Barn Og Barndom i Norden, 37(1). ss. 63–79
DOI: <https://doi.org/10.5324/barn.v37i1.3007>

Regeringens proposition 2009/10:89 (2010)
<https://www.regeringen.se/49b729/contentassets/c0d91cff5e4d4223b15334ce441cd00a/bast-i-klassen---en-ny-lararutbildning-prop.-20091089> [Hämtad: 30/03-22]

Rennstam, J & Wästerfors, D (2015). Att analysera kvalitativt material. I Ahrne G & Svensson P (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. (2. uppl.) Stockholm: Liber. ss. 220-234

Rohlin, M (2013). Fritidshemmet som verksamhetsområde. I Rohlin, M (red.) *Meningsskapande fritidshem - Studio som arena för multimodalt lärande*. Lund: Studentlitteratur. ss. 13-29

Rudvall, Göte (2001). *Läraryrket och lärartjänster under efterkrigstiden*. Malmö Högskola. Regionalt utvecklingscentrum. Rapporter om utbildning 2/2001. från:
<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1409923/FULLTEXT01.pdf>

Skolverket (2019). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2019*. Stockholm: Skolverket. <https://www.skolverket.se/getFile?file=4206> [Hämtad: 18/03-22]

Skolverket (2016). *Fritidshemmet - ett kommentarmaterial till läroplanens fjärde del*. Stockholm: <https://www.skolverket.se/getFile?file=3720>

Stukát, S (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur

Thurén, T (2007). *Vetenskapsteorier för nybörjare*. (2. uppl.) Stockholm: Liber AB

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. från <https://www.vr.se/> [Hämtad: 18/03-22]

Westlund, I (2019). Hermeneutik. I Fejes, A & Thornberg, R. (red.) *Handbok i kvalitativ analys*. (3. uppl.) Stockholm: Liber. ss. 27-89

Öberg, P (2015). Livshistorieintervjuer. I Ahrne, G & Svensson, P (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber. ss. 55–67

BILAGA 1

Intervjuguide till fritidslärare

Bakgrundsfrågor:

1. Vilken utbildning har du och när tog du lärarexamen?
2. Hur länge har du arbetat som utbildad fritidslärare?
3. Hur många skolor har du arbetat på som utbildad fritidslärare?
4. Är du behörig att undervisa i ett, eller flera, ämnen (om ja: vilket/vilka)?

Intervjuguide:

1. Beskriv dina arbetsuppgifter som du har under skoldagen?
2. Anser du att dina arbetsuppgifter under skoldagen är meningsfulla?
3. Anser du att din kompetens tas tillvara på under skoldagen?
4. Anser du att dina arbetsuppgifter i skolan är mer prioriterade av rektorn/rektorerna än dina arbetsuppgifter i fritidshemmet?
5. Vem har gett dig dina arbetsuppgifter?
6. Hur upplever du att dina kollegor i skolan (klass/ämneslärare) ser på dina arbetsuppgifter under skoltid och den kompetens som du besitter?
7. När du studerade till fritidslärare, hur trodde och hoppades du, att dina arbetsuppgifter under skoltid skulle se ut?
8. Har du några önskemål kring dina arbetsuppgifter i skolan?
9. Anser du att det finns en otydlighet från Skolverket/styrdokumentet vad en fritidslärare ska göra under skoltid?
10. Hur uppfattar du begreppet grundlärare?

BILAGA 2

Intervjuguide till rektorer

Bakgrundsfrågor:

1. Vilken pedagogisk utbildning har du?
2. Har du arbetat i ett fritidshem?
3. Hur länge har du arbetat som rektor?

Intervjuguide:

1. Hur ser du på en fritidslärares yrkesroll?
2. Anser du att du tar till vara på dina fritidslärares kompetenser på bästa sätt under skoltid, i nuläget?
3. Vilka arbetsuppgifter anser du att en fritidslärare ska ha utöver de som finns i fritidshemmet?
4. Hur förhåller du dig till de arbetsuppgifter fritidslärare har under skoltid är kontra de som de har i fritidshemmet?
5. Har du tilldelat arbetsuppgifter till fritidslärare, som de har på skoltid, i dagsläget?
6. Har du annonserat ut en tjänst för att arbeta som fritidslärare det senaste skolåret?
7. Tror du att en fritidslärares arbetsuppgifter under skoltid har en påverkan på deras arbete på fritidshem?
8. Anser du att det finns en otydlighet från Skolverket/styrdokumenterna angående vad en fritidslärare ska göra under skoltid?
9. Hur uppfattar du begreppet grundlärare?

BILAGA 3

Informationsbrev

Datum: 2022-04-05

Hej! Vi heter Maya Svarén och August Eliasson och vi studerar till grundlärare med inriktning mot fritidshem vid Högskolan i Borås, Akademin för bibliotek, information, pedagogik och IT.

Under sista terminen ska vi studenter genomföra ett examensarbete där ett valt område skall undersökas. Vi har valt att fokusera på fritidslärares arbetsuppgifter under skoltid. Vi kommer att intervjua ett antal fritidslärare och rektorer för att få en djupare insyn i vilka arbetsuppgifter som fritidslärare har under skoltid. Examensarbetet kommer även undersöka om fritidslärarna känner att deras kompetenser utnyttjas väl med deras nuvarande arbetsuppgifter under skoltid.

I undersökningen utgår vi ifrån de forskningsetiska principerna, vilka innebär att:

- Alla uppgifter i undersökningen kommer att behandlas med största varsamhet, så att inga obehöriga kan ta del av dem.
- De uppgifter som framkommit i undersökningen används enbart för denna undersöknings syfte.
- Alla uppgifter kring deltagarna i undersökningen kommer att vara konfidentiella. Fiktiva namn på barn/elever, pedagoger och för/skola används så att allas identiteter skyddas.
- Undersökningen är frivillig och det går när som helst att avbryta deltagandet.

Med vänliga hälsningar, Maya Svarén och August Eliasson

Maya Svarén

Telefon: xxx xxx xx xx

Mail: xxxxxxxxxxxxxxxx

August Eliasson

Telefon: xxx xxx xx xx

Mail: xxxxxxxxxxxxxxxx

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se